

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

14.1.2022

Lausunnon antaja: Pohjois-Suomen Turkiseläinten Kasvattajat ry (PSTK)

Lausuntopyyntö: Maa- ja metsätalousministeriön 4.11.2021 päivämä lausuntopyyntö
VN/12277/2021

Lausunnon aihe: Hallituksen esitys uudeksi eläinten hyvinvointilaiksi

1. Yleiset kommentit lakiehdotuksesta

Pohjois-Suomen Turkiseläinten Kasvattajat ry (PSTK) kiittää mahdollisuudesta saada tulla kuulluksi eläinten hyvinvointilain uudistusprosessissa. Nykyinen eläinsuojelulaki on ollut uudistuksen tarpeessa jo pidemmän aikaa ja on hyvä, että lain uudistustyö on vihdoon näin pitkällä monien politiikasta johtuneiden viivästysten jälkeen.

Uuden eläinten hyvinvointilain tulisi edistää kaikkien eläinten hyvinvointia, niin lemmikkinä pidettävien lajien kuin tuotantoeläinten osalta, kuitenkin niin, että uusi laki turvaa tuotantoeläinlänkeinojen jatkuvuuden ja kannattavuuden Suomessa.

Kaikille tuotantoeläinlänkeinojen tuottajille on ensiarvoista, että länksäädäntöympäristö on ajan tasalla ja selkeä. Tuottajat tekevät jatkuvasti mittavia investointeja yritystensä ja eläinten hyvinvoinnin eteen, ja avoinna oleva länksäädäntö on aiheuttanut epävarmuutta.

PSTK:n mielestä nyt lausunnonlla oleva hyvinvointilakiehdotus on kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen ja perusteltu. PSTK toivoo, että hyvinvointilakiehdotus hyväksyttäisiin ja saataisiin käytäntöön nopeasti länksäädäntöympäristön vakiinnuttamiseksi.

Suomen turkiselänkeino on turkiselälällä maailmanlaajuisesti eläinten hyvinvoinnin ja sertifiointin edelläkävijä. Suomalaiset turkiselätilat aloittivat ensimmäisenä maailmassa länksäädännön vaatimukset ylittävän kansallisen tilasertifiointiohjelman vuonna 2005 (Finnish Standards Fox/Mink/Finnraccoon). Jo 17 vuotta toimineen ja sidosryhmien kanssa jatkuvasti kehitetyn sertifiointiohjelman lisäksi merkittävimpiin turkiseläinten hyvinvointiin vaikuttaviin parannuksiin kuuluu Euroopan laajuinen turkiseläinten hyvinvointimittaristo WelFur, joka perustuu eri eläinlajeille luodun Welfare Quality® -hyvinvointimittariston periaatteisiin. Eläinlänkeinoita WelFur-mittaristot on rakennettu minkille, ketulle ja suomensupille. Eläinten hyvinvointiin keskittyvä WelFur-arviointijärjestelmä kuuluu yhtenä osana vielä laajempaan suomalaiseen tilasertifiointiin.

WelFur on toteutettu yhdessä seitsemän kansainvälisen yliopiston ja tutkimuslaitoksen sekä sertifiointipalveluja tuottavien yritysten kanssa. WelFur-sertifiointin käyttöönotto tapahtui vaiheittain Euroopan turkistuotantomaissa vuosina 2017-2020. Vuoden 2020 alusta kaikilla eurooppalaisilla turkishuutokauppayhtiöillä on ollut ainoastaan WelFur-sertifioituja eurooppalaisia turkisinahkoja myyntivalikoimissaan.

Useille tuotantoeläimille on kehitetty WQ-hyvinvointimittaristo, mutta näitä ei kuitenkaan ole otettu kovinkaan laajaan käyttöön. Euroopan komissio tunnusti WelFur-ohjelman tammikuussa 2019. Kyseessä on ensimmäinen eläinten hyvinvointia koskeva ohjelma, joka esitellään komission ei-sitovien aloitteiden tietokannassa.

Jokaisella sertifioidulla turkiseläintilalla tehdään koko päivän kestävä auditointi kerran vuodessa. Käynnillä arvioidaan eläinten hyvinvointi, tarkistetaan, että kaikki lainsäädännön vaatimukset täyttyvät, ja valvotaan, että tila noudattaa elinkeinon asettamia sertifiointivaatimuksia.

Elinkeino on myös luonut turkiseläinten terveydenhuolto-ohjelman, Furevan, joka käynnistyi 2015. PSTK muistuttaa, että alan kattojärjestön Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto ry:n kautta elinkeino tarjoaa jäsenilleen korkeatasoisia laboratorio- ja eläinlääkäripalveluita sekä asiantuntevan diagnostiikan eläinten sairaudenhoidon turvaamiseksi.

PSTK näkee, että lakiluonnokseen on tuotu monta eläinten hyvinvoinnille tärkeää asiaa, mutta kuitenkin laki edelleen keskittyy enemmän eläimen rakennettuun lähiympäristöön ja muihin mitattaviin parametreihin, kuin eläimen hyvinvointiin. On ymmärrettävää, että laissa tulee olla selkeästi tulkittavia kehyksiä toimivan ja yhdenmukaisen valvonnan mahdollistamiseksi, mutta luonnokseen ei ole tuotu edellytyksiä hyvinvoinnin tason tai sen edistymisen arvioimiseen. Valvonnan tulkintoja haetaan usein myös lain perusteluista, ja siksi näiden perustelujen tulee olla selkeitä ja puolueettomia. Uuden eläinten hyvinvointilain tulee mahdollistaa elinkeinon omien hyvinvointiohjelmien kehittäminen ja käyttöönotto. Laki ei ole hyvinvoinnin mittari, vaan eläinpidolle asetettu minimitaso.

PSTK:n mielestä luvattomat tunkeutumiset tuotantoeläintiloihin tulee viedä kotirauhan rikkomisen piiriin tai määritellä eläinsuojelurikoksina uudessa eläinten hyvinvointilaissa. 2000-luvulla tuotantoeläintiloille on kohdistunut yhä enemmän tuotantoeläinalojen vastustajien tiloille tunkeutumisia, salakuvausiskuja ja eläimiin kohdistuvia tuhotöitä, kuten Kalajoella toukokuussa 2020 tehdyssä turkistilaiskussa. Tunkeutumisissa rikotaan piittaamattomasti tilahygieniamääräyksiä ja teoilla on aiheutettu eläintautien ja zoonosien leviämiskä, mitä ei voi hyväksyä.

Lakiehdotuksen pykälien yksityiskohtaisissa kommentteissa ja niiden perusteluissa PSTK yhtyy kattojärjestönsä Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto ry FIFURin lakiehdotukseen antamaan lausuntoon alla olevasti:

*"2. lakiehdotuksen pykälät ja yksityiskohtaiset perustelut
Yleiset periaatteet ja vastuu eläimistä*

Lakiluonnoksen yleisperusteluiden kohdassa 2.1.2 todetaan että "eläintenpito esimerkiksi tuotantotarkoituksia varten aina sisältää tekijöitä, jotka aiheuttavat eläimelle kärsimystä, eikä tätä kärsimystä voida kokonaan välttää". Muotoilu on hyvin syyllistävä, ja esitetäänkin, että se muotoillaan seuraavasti: "Kaikki eläintenpito, sekä tuotantotarkoituksessa että lemmikkinä, sisältää aina tekijöitä, jotka saattavat vaikuttaa eläinten hyvinvointia heikentävästi."

6 § Yleiset periaatteet

Koska lain perimmäinen tarkoitus on suojata eläimiä tarpeettomalta kärsimykseltä eikä niiden hyvinvointia saa tarpeettomasti vaarantaa, esitämme että tiloille luvatta tunkeutuminen laskettaisiin eläinsuojelurikokseksi 6 § perusteella.

Tiloille luvatta tunkeutajat voivat toiminnallaan tuoda tilalle tartunnallisia, yleisvaarallisia ja zoonoottisia sairauksia sekä aiheuttavat normaaleista hoitotoimenpiteistä poikkeavalla toiminnallaan eläimille suurta stressiä ja heikentävät näin eläinten hyvinvointia.

8 § Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset sekä 9 § Eläinlajilistojen muuttaminen

On ilahduttavaa, että kaikki tällä hetkellä Suomessa kasvatettavat turkiseläimet on lisätty liitteessä 1 olevaan luetteloon. Turkisalan ollessa jatkuvasti julkisessa keskustelussa mukana ja joidenkin toimijoiden kritisoina, on tärkeää, että positiivisilla olevista tuotantoeläimistä ja näin koko alan olemassaolosta ei voida tehdä päätöksiä yksittäisen kansalaisen tai ryhmittymän mielipiteen mukaisesti ja yksinkertaisella virkamiespäätöksellä.

On hyvä, että sallittujen tuotantoeläinten luettelo on hyvinvointilain liitteenä, jolloin sen muutoksista aina päättää eduskunta. On huomioitava, että tuotantoeläinten luettelostatus vaikuttaa kokonaisuun tuotantoeläinlinkeihin.

Eläinten kohtelu

15 § Eläimille tehtävät toimenpiteet

Turkiseläinkasvattajat tekevät tilallaan eläimille joitakin toimenpiteitä. Minkkien osalta on olennaista, että Aleutian taudin seurantaohjelmaa voidaan jatkaa nykyisellään. Elinkeinon oma laboratorio suorittaa noin 600 000 analyysia vuosittain.

Hopeaketun osalta tehdään pieniä määriä polveutumistestejä. Ketuilla ja suomensupeilla tehdään myös kiiman mittausta ja keinosiemennystä. Lääkitsemisen, rokottamisen ja yllä mainittujen toimenpiteiden lisäksi turkiseläimille ei suoriteta muita rutiinitoimenpiteitä.

18 § Välineet, laitteet ja aineet

Työturvallisuuden turvaamiseksi oleelliset laitteet, kuten niskapihtien käyttö, on sallittava tarpeen vaatiessa. Hoitajan turvallisuuden on oltava etusijalla. Apuvälineiden käyttöä kuitenkin pyritään välttämään.

Eläinten hoito

21 § Ruokinta ja juotto

Riittävän veden- ja ravinnonsaannin turvaaminen kaikille eläimille on itsestäänselvyys kaikille tuottajille. Turkiseläimet ovat aina saaneet puhdasta vettä ja tutkittua rehua ympäri vuoden, sillä laadukas ruokinta ja juotto vaikuttavat nopeasti eläimen turkin laatuun ja hyvinvointiin.

Lakiluonnokseen 21 §:ään kirjattu muotoilu jatkuvasta vedensaannista (sopivassa määrin) on tarkoituksenmukainen, ja siitä on syytä säätää tarkemmin asetustasolla eri eläinlajien kohdalla. Jatkuvan vedensaannin vaatimus ei tuota turkiseläinlajien ongelmia, kunhan rakennustoimille annetaan riittävän pitkä siirtymäaika niille tiloille, joilla lisärakentamista tarvitaan, ja kunhan luonnonolosuhteet otetaan huomioon.

25 § Eläinjalostus

Monilla eläinlajeilla jalostus on ongelmallista, osittain siksi, että jalostuspäätökset tehdään sellaisten ihmisten toimesta, joilla ei ole riittävästi tietoa jalostuksesta tai eri ominaisuuksien perinnöllisyydestä. On hyvä, että jalostuspykälä lisätään uuteen lainsäädäntöön. Eläinlajikohtaiset asetustason määritelmät jalostukselle tulisi muotoilla tieteeseen perustuen.

Turkiseläinten jalostukseen liittyvät haasteet on jo tiedostettu elinkeinon piirissä vuosia sitten. Tiedon ja tietoisuuden lisäämiseksi useita hankkeita on käynnistetty yhteistyössä yliopistojen ja sidosryhmien kanssa, joissa selvitetään erilaisten perinnöllisten ominaisuuksien ja ongelmien problematiikkaa, ja kuinka niihin voidaan vaikuttaa jalostuksella. Jalostuslinjan muutos ei näy välittömästi, vaan muutaman vuoden viiveellä. Käytännön jalostustyössä apuna on elinkeinon kehittämä WebSampo-jalostusohjelma.

30 § Eläinten hoitajien pätevyys ja riittävyys

Eläinhoitajien riittävyyden määritelmä tulisi perustua laskelmiin ja turkistilan hoidon osalta on otettava huomioon työvoiman tarpeen vaihtelu kasvatuskauden eri vaiheiden osalta vuoden aikana.

Valvonta ja tietojen julkisuus

76 § Valvonnan yleiset periaatteet

Valvojien pätevyyydestä ei ole tässä uudessa hyvinvointilain luonnoksessa otettu mitään kantaa. On johdonmukaista, että myös valvojalta edellytetään osaamista ja pätevyyttä, kun sitä muilta toimijoilta vaaditaan. Esitämme, että valvojana voi toimia vain Suomessa laillistettu eläinlääkäri. Eläinlääkärillä tulisi olla osaaminen ja pätevyys arvioida eläinten terveydentilaa ja hyvinvointia, ja osaaminen eri eläinlajien kohdalla tulisi arvioida henkilötason auditoinnilla.

80 § Läsnäolo-oikeus

Esitämme, että omistajalla tulee olla oikeus pyytää mukaan avustaja valvonta- ja tarkastustilanteeseen, oman oikeusturvansa takaamiseksi.

3. Muut kommentit

Tulkintalautakuntien perustaminen

Esitämme perustettavaksi lautakuntia, jossa voidaan tuotantoeläinten osalta lain tulkintakiistoja ja tehdään käytännön linjanvetoja tulkinnoista valvoville

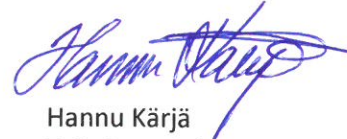
viranomaisille. Jokaisen elinkeinoalan lautakunta koostuisi kyseisen elinkeinon edustajista, valvontaviranomaisen edustajista, Ruokaviraston edustajista, aluehallintoviraston eläinlääkäreistä sekä kyseisen elinkeinon sidosryhmien edustajista. Eläinsuojelujärjestöt eivät olisi edustettuna lautakunnissa. Lautakunnan avulla myös eri alueiden valvontaviranomaisten tekemät tulkintaerot voitaisiin minimoida.”

Kalajoella 14.1.2022

Pohjois-Suomen Turkiseläinten Kasvattajat ry:n puolesta

Esa Rantakangas
Puheenjohtaja

Hannu Kärjä
Toiminnanjohtaja